

Állásfoglalás a pénzügyi intézményeket terhelő kimutatás, illetve törlesztési táblázat küldési kötelezettség ügyfél elhalálozását követő teljesítésével kapcsolatban

A Kérelmező (**Bank**) állásfoglalás iránti kérelemmel (**Beadvány**) fordult a Magyar Nemzeti Bankhoz (**MNB**) a pénzügyi intézményeket terhelő kimutatás, illetve törlesztési táblázat küldési kötelezettség ügyfél elhalálozását követő teljesítésével kapcsolatban.

I. A Beadványban vázolt tényállás és a Bank álláspontja

A Bank Beadványban rögzített álláspontja szerint a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (**Hpt.**) 275. § (1) bekezdése és a fogyasztónak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. törvény (**Fhtv.**) 17. § (2) bekezdése szerinti rendelkezés által meghatározott értesítési kötelezettség szükségképpen eleme, hogy a Bank a vonatkozó tájékoztatásokat a Hpt. alapján az ügyfele, az Fhtv. értelmében pedig a fogyasztó ügyfele részére teljesítse, és tekintettel arra, hogy e kötelezettségek jogszabályi előírás alapján alapulnak, így azt is az érintett jogszabályok alapján kell vizsgálni, hogy ki tekintendő ügyfélnek, illetve fogyasztónak, azaz a tájékoztatás jogosultjának.

A Bank a Beadványban előadta, hogy a Hpt. általános ügyfél fogalmat nem tartalmaz, azonban a Hpt. 275. § (1) bekezdésének megfogalmazása alapján feltételezhető, hogy a Banknak e kötelezettségét olyan személy részére kell teljesítenie, akinek a szerződés – vagy konkrét jogszabályi rendelkezés – folytán a szerződésből eredő jogok és kötelezettségek gyakorlására, illetve teljesítésére vonatkozó igénye igazolható módon fennáll.

A Beadványban foglaltak szerint a folyamatos szerződések esetén a tájékoztatási kötelezettség a szerződésben szereplő másik féllel, halála esetén pedig annak jogutódjával, azaz az örökösrel szemben áll fenn, amennyiben a szerződés a szerződő fél halálával nem szűnik meg. A Bank véleménye szerint az örökös tekintetében a tájékoztatási kötelezettség azt követően terheli, hogy a jogállásáról és az értesítési adatairól meggyőződött. Mindezek alapján, amennyiben a Bank az ügyfele elhalálozásáról tudomást szerez, azonban az örökös személye, illetve értesítési adatai számára ismeretlenek, úgy a vonatkozó jogszabályi rendelkezések szerinti tájékoztatási kötelezettsége – időlegesen – megszűnik, tekintettel arra, hogy a kötelezettség teljesítéséhez szükséges elem, azaz a jogosult személye nem ismert.

A fentiek alapján a Bank a Beadványban annak megerősítését kérte az MNB-től, hogy a hivatkozott tájékoztatási kötelezettségek az ügyfele elhalálozását követően csak az örökös személyének és értesítési adatainak ismertté válásától terheli az örökös irányában.

II. Jogkérdés

A Beadványban foglaltakkal összefüggésben az alábbi jogértelmezési kérdés merült fel:

A Hpt. 275. § (1) bekezdése szerinti kimutatásküldési, valamint az Fhtv. 17. § (2) bekezdése szerinti törlesztési táblázat formájában teljesítendő tájékoztatási kötelezettség terheli-e a pénzügyi intézményeket az ügyfél elhalálozásáról való tudomásszerzést követő, de a jogerős hagyatékátadó végzés – esetlegesen nemzeti vagy európai öröklési bizonyítvány – pénzügyi intézmény rendelkezésére bocsátását megelőző időszakban, illetve azt követően, hogy a pénzügyi intézmény előtt ismertté válik az ügyfele örökösének személye?

III. Az MNB álláspontja

A Beadványban foglaltakkal összefüggésben az MNB az alábbi álláspontot alakította ki:

A Hpt. 275. § (1) bekezdése szerint folyamatos szerződések – ideértve a betétösszegek ismétlődő lekötésére szóló szerződést is – esetében a pénzügyi intézmény köteles az ügyfél részére legalább évente egy alkalommal, valamint a szerződés megszűnését követő harminc napon belül egyértelmű, közérthető és teljes körű írásbeli kimutatást (kivonat) küldeni.

Az Fhtv. 17. § (2) bekezdése alapján jelzáloghitel esetén a hitelező évente egyszer, illetve a kamatperiódus fordulónapján tájékoztatást ad a fogyasztónak a tartozásról törlesztési táblázat formájában díj-, költség- és egyéb fizetési kötelezettség-mentesen.

A Beadványban foglaltak kapcsán kiemelendő, hogy a magyar öröklési jog szerint az öröklés az örökhagyó halálával a törvény erejénél fogva azonnal, automatikusan bekövetkezik, és a hagyaték mint egész száll az örökösre. A hagyatékátadó végzés deklaratív jellegű, az az öröklés közhitelű tanúsítására szolgál. Mindezekből következően a Bank által megjelölt, pénzügyi szolgáltatás igénybevételére irányuló azon jogügyleteknél, melyek a megállapodás értelmében a szerződő fél halálával nem szűnnek meg, a szerződésből eredő jogok és kötelezettségek az örökhagyó halálakor egészükben szállnak át az örökösre, aki így az örökhagyó ügyfél helyébe lépve – szerződésmódosítás nélkül is – a pénzügyi intézménnyel kötött szerződés alanyává válik. Az ügyfél elhalálozását követően tehát a pénzügyi intézmény az örökös részére köteles eleget tenni a Hpt. 275. § (1) bekezdésében, valamint az Fhtv. 17. § (2) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségeinek, melyek teljesítéséhez szükséges adatok – úgymint az örökös neve és elérhetőségének adatai – hiteles igazolására a jogerős hagyatékátadó végzés – esetlegesen nemzeti vagy európai öröklési bizonyítvány – szolgál.

Fentiekből következően a Hpt. 275. § (1) bekezdése szerinti kimutatás, valamint az Fhtv. 17. § (2) bekezdése szerinti törlesztési táblázat készítésére, illetve rendelkezésre bocsátására vonatkozó kötelezettség az ügyfél halálát követően is fennáll a hivatkozott ágazati szabályok hatálya alá tartozó, az ügyfél halálát követően hatályban maradó szerződések esetében.

Ugyanakkor az MNB egyetért a Bank azon álláspontjával, hogy a szóban forgó – immár az örökös irányában teljesítendő – tájékoztatási kötelezettség csak azt követően teljesíthető, ha a pénzügyi intézmény hitelt érdemlő módon tudomást szerez az elhunyt ügyfele örökösének személyéről, illetve elérhetőségének adatairól. Az MNB álláspontja szerint ezen időpontot követően a pénzügyi intézmény akkor jár el megfelelően, ha – az esedékes tájékoztatások teljesítése mellett – azon kimutatásokat is az örökös rendelkezésére bocsátja, amelyeket az ügyfele elhalálozása miatt már nem tudott megküldeni.

Budapest, 2024. október 03.